

Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Öğretmenlere Güven Düzeyleri: Manisa Örneği

Teacher's Confidence Levels in Teachers According to Teacher Opinions: Manisa Case

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmen görüşlerine bağlı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere olan güven düzeylerinin incelenmesidir. Ayrıca söz konusu genel amaç kapsamında öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı da tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 öğretim yılı ile sınırlı olmak üzere Manisa ili Yunus Emre ilçesinde görevli 323 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması için “Okul Müdürlerinin Öğretmenlere Güvenini Belirleme Ölçeği- Öğretmen Formu” kullanılmıştır. Veriler, araştırmanın amacına hizmet edecek biçimde t-testi ve ANOVA testleri ile analiz edilmiştir. Gerçekleştirilen analizler neticesinde; öğretmen görüşlerine bağlı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güvenlerinin yüksek düzey olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada öğretmenlerin cinsiyet, okul müdürleri ile birlikte çalışma süreleri, görev yapılan okul kademesi değişkenlerine göre güven düzeyinin farklılaşma göstermezken mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlara bağlı olarak ise araştırmacı ve uygulayıcılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Güven, Örgütsel Güven, Güven Algısı

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the levels of trust of school principals to teachers, depending on teacher opinions. In addition, according to teacher opinions within the scope of the general purpose in question, it has been tried to determine whether the confidence levels of school principals to teachers differ according to the demographic characteristics of teachers. The study group of the research consists of 323 teachers working in Yunus Emre district of Manisa province, which is limited to 2022-2023 academic year. For the collection of research data, “the scale for determining the confidence of School Principals in teachers – Teacher form” was used. The data were analyzed with t-test and ANOVA tests to serve the purpose of the research. As a result of the analyses carried out; it was concluded that the school principals’ trust in teachers is high level depending on the teacher’s opinions. In addition, in the research, it was concluded that while the gender of the teachers, working time with the school principals, the level of trust according to the school level variables that were assigned did not show any difference, there was a level of differentiation that could be considered meaningful depending on the vocational seniority variable. Depending on the results reached, recommendations were presented to researchers and practitioners.

Keywords: Confidence, Organizational Trust, Perception Of Trust

GİRİŞ

Henüz erken çocukluk dönemlerinde varlığı hissedilen “güven” duygusu, o dönemlerde gerektiği biçimde aktarılamadığında bireylerin ileriki yaşlarına taşıyacağı olumsuz etkilerle sonuçlanabilecektir (Erdoğan, 2022). Güven hem çocukluk dönemi hem de sonraki yıllarda gerek sosyal yaşantı içerisinde gerek iş yaşamı içerisinde gereksinim duyulan bir duygudur. Güven duygusu sağlanamayan bireyler için bu durum içe kapanıklık, iletişimde zayıflık, düşük performans gibi sonuçlar doğurabilecektir (Dinç, 2007).

Psiko sosyal bir varlık olarak insan, yaradılış itibarıyla güven duygusu içerisinde olmayı arzular. Bireyin güven duygusu içerisinde olmak istemesi bir anlamda gerekliliktir. Bireyin kendisini güvende hissetmek istemesine ilişkin bu gereksinim üyesi olduğu örgüt içerisindeyken de geçerlidir (Bayram, 2020). Güven, yaşamın tüm alanlarında ve yaşamın içindeki tüm örgütlerde önemli bir unsurdur ve örgüt içerisinde insan faktörü öne çıkmaktadır (Erdoğan, 2022).

İhtiyaçlar hiyerarşisine göre birey için öncelikli olan temel (fizyolojik) ihtiyaçların hemen ardından güven/güvenlik ihtiyacı gelmektedir (Yılmaz, 2009). Örgüt içerisinde çalışanların meslektaşları ile etkin bir iletişim içerisinde olabilmeleri aralarında duyulan güven ilişkisine bağlıdır (Kalemci Tüzün, 2007). Bu durum, bir örgüt olarak okullarda görevli öğretmenler içinde geçerlidir.

Emine Bektaş¹

How to Cite This Article

Bektaş, E. (2023). “Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Öğretmenlere Güven Düzeyleri: Manisa Örneği” International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:110; pp:6657-6670. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sssj.69299>

Arrival: 07 February 2023
Published: 30 April 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen, MEB, Manisa, Türkiye. ORCID: 0009-0004-0779-500X

Bireyler arasında gelişen iletişim, iş birliği ve paylaşımların niteliği güve duygusunun tesis edilmesinde belirleyici unsurlardır. Hiyerarşik yapı içerisinde ast üst gibi farklı statülerdeki kişiler arasında ortaya çıkan güven, dikey güven, olarak değerlendirilmektedir (Erdoğan, 2022). İnsan ilişkilerinde ve insan kaynakları yönetimlerinde güven ana esaslardandır. Örgüt hiyerarşisi içerisinde astları karşı geliştirilen güven duygusunun temelinde; üstlerin sağladıkları ve geliştirdikleri ilişki ile astların işlerini kendilerine verilen sorumluluk çerçevesinde bağımsız biçimde yapacaklarına duydukları inanç yer almaktadır (Tamer, 2012). Aynı zamanda bir örgüt olarak okullardaki yöneticilerin sergileyecekleri tutum ve davranışlarıyla öğretmenler arasında sağlayacakları karşılıklı güven duygusu öğretmenlerin mesleki performanslarına yansıtacak ve daha yüksek bir aidiyet ile öğretmenlik mesleği icra edilecektir (Erdoğan, 2022).

Örgüt içerisinde görülen güven duygusu sadece kişiler bazında bireylere bağlı ve bireysel değil aynı zamanda içerisinde yer alınan kurumsal yapı odaklıdır (Demirel, 2008). Örgüt içerisinde yer alan iş görenlerin birbirlerine dönük güven duygularının örgüte karşı hissedilen güven duygusundan beslendiği değerlendirilmekte ve buna bağlı olarak örgütsel güven duygusunu araştırma konusu edinen alanyazın çalışmaları olduğu görülmektedir. Eğitim alanında yürütülen alanyazın araştırmalarında da örgütsel güven ile örgütsel bağlılık, örgüt iklimi, örgüt sağlığı gibi başkaca kavramların ilişki inceleme konusu edinilmiştir. Güven duygusu bağlamında araştırmaya değer bir konu ise öğretmenlik mesleği çerçevesinde, okul müdürlerinin öğretmenlere karşı güvenleridir. Öyle ki öğretmenlerden beklenen başarı dolayısıyla okulun ve bütününde eğitim sisteminin başarısı; öğretmenlerin güven duygusu içerisinde ve kendilerine güvenildiği inancı ile artacaktır denilebilir.

Alanyazın araştırmaları incelendiğinde örgütsel güven kavramının açıklanmaya çalışılmasıyla birlikte örgütsel güven kavramının ilişkili olduğu durumlar ve örgütsel güvenin oluşmasında ya da olumsuz etkilenmesinde faktör olabilecek hususların ele alındığı (Dinç, 2007; Demircan ve Ceylan, 2003; Kalemci Tüzün, 2007) görülmektedir. Örgütsel güven kavramı sadece işletmelere özel bir durum olmamasına bağlı olarak ve aynı zamanda bir örgüt olmasına bağlı biçimde okullar özelinde de araştırmalara konu edilmiştir.

Birer örgüt olarak okullar özelinde gerçekleştirilen araştırmalara bakıldığında daha çok “örgütsel güven” kavramıyla ilişkili olduğu varsayılan diğer kavramlar ve olgular ile ilişkisinin ele alındığı görülmektedir (Erdoğan, 2022). Bu çerçevede geçmişten günümüze; Ayık, Savaş ve Çelikel (2014) ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul iklimi ve örgütsel güven algıları arasındaki ilişki, Ayduğ (2014) ilkokulların örgüt sağlığı ile öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişki, Yılmaz (2015) öğretmenlerin örgütsel farkındalık ve örgütsel güven algıları ile okulların örgütsel etkililik düzeyleri, Altunay (2017) ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven ve adanmışlık düzeyleri arasındaki ilişki, Şener Pars ve Elma (2018) okul yöneticilerinin kullandıkları güç kaynakları ile öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişki, Timuroğlu ve Alioğulları (2019) örgütsel güvenin örgütsel sessizlik üzerindeki etkisi, Uyar ve Zafer Güneş (2019) örgütsel güven ve örgütsel sinizm arasındaki ilişki konularında çalışma yürütmüşlerdir. Sıralanan bu araştırmaların yöntemleri incelendiğinde çoğunlukla nicel araştırma yöntemi ile yürütüldüğü görülmektedir. Bunun yanında sınırlı da olsa nitel araştırmalara da rastlanmaktadır. Özcan ve Özdemir (2013) ilköğretim kurumu öğretmenlerinin örgütsel güven düzeylerini, Doğan ve Karakuş (2020) ise ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güven hakkındaki görüşlerini nitel yöntemle araştırmalarına konu etmişlerdir. Alanyazın taramasına bağlı olarak; okullardaki güven kavramına ilişkin olarak öğretmen görüşlerinden hareketle okul yöneticilerinin öğretmenlere karşı olan güven düzeylerinin araştırılmış olduğu söylenebilir.

Eğitim örgütü olan okul paydaşlarının güven kavramına ilişkin algıları bu çalışmanın temel amacıdır. Okul iş görenleri olarak yönetici ve öğretmenler arasında gelişen güven kavramı, eğitim sisteminin genel amaçlarıyla birlikte okul tür ve kademeleri bağlamında özel hedeflere ulaşılmasını sağlayacak duygu durumları arasındadır. Bu bağlamda araştırma konusuna ilişkin olarak; eğitim sisteminin hedeflerinin sağlayıcısı bir kavram olarak “güven” kavramı ve ilişkili olduğu faktörler araştırmaya değerdir denilebilir. Bu çerçevede okul müdürlerinin öğretmenlere güven duygusunun belirleyicileri ve öğretmenlerin kendilerine güvenilip güvenilmediğine ilişkin görüşlerine kaynaklık eden unsurların belirlenmesi, bu çerçevede elde edilecek bulgular, güven duygusunun geliştirilmesine dönük yol haritaları çıkarılmasının önünü açacaktır.

Araştırma öğretmenlerin okul müdürlerinin, kendilerine ilişkin güven düzeylerini ortaya koymayı hedeflemesi, bu yönde elde edilecek bulgu ve sonuçların alanyazına katkı sağlayacağı umulması, önerileri itibarıyla de okul içerisinde öğretmenler ve yöneticiler arasında kuvvetli bir güven duygusu geliştirilmesine ışık tutacak olması bakımından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada okul müdürlerinin öğretmenlere olan güven düzeylerinin bazı değişkenlere bağlı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaca dayalı olarak; öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güvenleri nasıldır? Sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır.

Ayrıca araştırma amacına bağlı biçimde aşağıdaki sorulara da cevaplar bulunmaya çalışılmıştır.

1. Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güvenleri ne düzeydedir?
2. Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyleri öğretmenlerin
  - a. Cinsiyet
  - b. Birlikte çalışma süresi
  - c. Mesleki kıdem
  - d. Görev yapılan okul kademesi değişkenlerine bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Okul, bireylerin gelişimlerini, buna bağlı olarak ta topluma ilişkin ortak hedeflere ulaşılmasını sağlamak üzere inşa edilmiş kritik öneme sahip örgütlü yapılardır (Bursalıoğlu, 1982; akt. Koç ve Doğan, 2022). Okullara ilişkin bu önem beraberinde okul örgütlerinin uygulayıcı paydaşları olan öğretmen ve okul yöneticilere de önemli görev ve sorumluluklar yüklemektedir. Eğitim sisteminin amaçlarına ulaşılmasında, fiziki koşulların tesis edilmesi, maddi kaynakların iyi yönetilmesi, uygulanacak programların öğrenme gereksinimlerini karşılaması kadar insan kaynaklarının da iyi yönetilmesi de oldukça önemli faktörlerdir.

Temelinde insan unsurunun bulunduğu okullarda görevli personeller arasında oluşturulacak etkin bir bağ, sonuca etki edecek ve hedeflerin gerçekleştirilebilir olmasının önü açılacaktır (Bökeoğlu ve Yılmaz, 2008). Okul örgütü içerisinde öğretmen ve okul yöneticileri arasında geliştirilmesi umulan ve tesis edilmesi gereken pozitif bir etkileşim, öğretmen ve okul yöneticilerinin birbirlerine karşı hissettikleri güven duygusuna dayalı olacaktır.

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, birlikte çalışma süresi, mesleki kıdem, görev yapılan okul kademesi) bağlı olarak incelenmesinin amaçlandığı bu araştırma, elde edilecek sonuçlar bakımından önemli olarak değerlendirilmektedir. Çünkü çalışmada, okul paydaşları ve uygulayıcıları olarak öğretmen ve okul yöneticileri arasındaki güven duygusuna ilişkin önemli sonuçlara ulaşılabileceği umulmaktadır. Ayrıca elde edilen bu sonuçların alanyazın çalışmalarına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Sayıtlar

Araştırma çerçevesinde çalışma grubundaki öğretmenlerin;

1. Araştırma konusunda ölçek maddelerine cevap verebilecek yaşantı zenginliğine sahip oldukları
2. Ölçek maddelerine verecekleri cevaplarda samimi oldukları varsayılmıştır.

Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. 2022 2023 öğretim yılı
2. Manisa ili Yunus Emre ilçesinde görevli öğretmenler
3. Veri toplamada kullanılan ölçekte yer alan boyutlar
4. Örneklemde elde edilen veriler ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli; nicel araştırma deseni olan tarama modelidir. Bu tercihte, araştırma konusunun öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin belirlenmesi belirleyici olmuştur. Nitekim, tarama modeli; geniş örneklem ile yürütülecek herhangi bir konu ya da durum hakkında, katılımcıların genel olarak

görüşlerinin ve ilgi, beceri, tutum gibi özelliklerinin betimlenmesini amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2020).

Çalışma Grubu

Manisa ili Yunus Emre ilçesinde 2022-2023 eğitim öğretim yılında faaliyette olan okullarda görevli öğretmenler arasından araştırmaya katılmaya gönüllü ve kolay erişilebilir yöntem ile belirlenmiş 323 öğretmen araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında araştırmaya katılmaya gönüllü olan herkesin dahil edilmesine olanak sunan kolay erişilebilir yöntem araştırmacı için zamandan ve ekonomik açıdan tasarruf sağlamaktadır (Nachimas ve Nachimas, 1996; akt. Yıldız, 2017).

Çalışma grubundaki öğretmenlerin sahip oldukları demografik farklılıklar Tablo 1’de aktarılmıştır.

Tablo 1. Çalışma grubundaki öğretmenlere ait değişkenlere ilişkin frekans ve yüzde değerleri

<i>Değişken</i>	<i>Değer</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Cinsiyet	Kadın	179	55,4
	Erkek	144	44,6
	Toplam	323	100,0
Müdürle Birlikte Çalışma Süresi	4 ve daha az	139	43,0
	5 ve daha fazla	184	57,0
	Toplam	323	100,0
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	17	5,3
	6-10 yıl	40	12,4
	11-15 yıl	85	26,3
	16-20 yıl	81	25,1
	21 yıl ve üzeri	100	31,0
	Toplam	323	100,0
Okul Türü	Anaokulu	36	11,1
	İlkokul	73	22,6
	Ortaokul	82	25,4
	Lise	132	40,9
	Toplam	323	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya dahil olan öğretmenlerin 179’u kadın, 144’ü erkektir. Öğretmenlerin 139’unun mevcut okul müdürü ile 4 yıl ve daha az 184’ünün 5 yıl ve daha fazla süre ile birlikte görev yaptıkları görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki kıdemlere göre dağılımları; 1-5 yıl 17 kişi, 6-10 yıl 40 kişi, 11-15 yıl 85 kişi, 16-20 yıl 81 kişi ve 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan 100 kişidir. Öğretmenlerin 36’si anaokulunda, 73’ü ilkokulda, 82’si ortaokulda ve 132’si lisede görev yapmaktadırlar.

Veri Toplama Araçları

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada verilerin toplanması için anket kullanılmıştır. İki bölümden oluşan anketin ilk bölümünde; cinsiyet, okul müdürü ile birlikte çalışma süresi, mesleki kıdem ve görev yapılan okul kademesine ilişkin sorular yer almaktadır. Bu sorulara ilişkin cevaplar ile çalışma grubundaki öğretmenlere ait değişkenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. İkinci bölümde ise öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerini belirlemek üzere; Canlı, Demirtaş ve Özer (2017) tarafından 5’li likert tipte geliştirilen “Okul Müdürlerinin Öğretmenlere Güvenini Belirleme Ölçeği- Öğretmen Formu” yer almaktadır.

Ölçek 4 alt boyutta toplam 18 maddelidir. “Yeterlik” boyutunda 7, “İtimat edilirlilik” boyutunda 4, “Açıklık” boyutunda 4 ve “Yardımseverlik” boyutunda 3 madde yer almaktadır. Ölçeğin 8,9,10 ve 11. Maddeleri ters maddelerdir. Bu durum, ölçek toplam puan hesaplamasında puanların tersine çevrilmesini gerektirmektedir. Maddelere verilen cevapların puan değeri; “Hiçbir Zaman” seçeneği için 1, “Nadiren” seçeneği için 2, “Bazen” seçeneği için 3, “Çoğunlukla” seçeneği için 4 ve “Her Zaman” seçeneği için 5 şeklindedir.

Bilimsel araştırmalarda uygulanan bir testin güvenilir olma eşliğinin 0.70 olduğu ifade edilmektedir (Büyüköztürk, 2012; akt. Kılıç, 2016). Bu araştırmada kullanılan ölçeğin Cronbach's Alpha sayısı 0.808 (yeterlilik; 0,875; itimat edilirlilik; 0,879; açıklık 0,683; yardımseverlik; 0,779) olarak hesaplanmıştır (Canlı, Demirtaş ve Özer, 2017).

Verilerin Toplanması

Araştırmanın çalışma grubunu öğretmenlerin oluşturması, dolayısıyla verilerin öğretmenlerden toplanacak olması nedeniyle gerekli izinler alınmış ve öğretmenlere ulaşılmıştır. Zaman tasarrufu sağlaması ve ekonomik olması açısından veri toplama aracı, öğretmenlere online form olarak ulaştırılmış ve veriler dijital ortamda anket ile toplanmıştır.

Akademik, ticari ve resmi amaçlarla sıklıkla kullanılan ve giderek yaygınlık kazanan anket, cevaplayanın daha önce belirlenmiş bir sıralamada ve yapıda oluşturulan sorulara karşılık vermesiyle veri elde etme yöntemidir (Altunışık, Çoşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2005; akt. Karataş, 2015).

Verilerin Analizi

Çalışma grubundaki öğretmenlerden toplanan cevaplar sayısal olarak kodlanarak bilgisayara kaydedilmiştir. Elde edilen veriler çözümlenmesi için SPSS paket programına aktarılmıştır. Ters maddelere verilen cevaplar dönüştürüldükten sonra ait verilerin frekans ve yüzde değerleri çıkarılmıştır.

Verilerin normal dağılımda olup olmadıkları test edilmiş; çarpıklık değerinin $-.258$ ve basıklık değerinin 186 olduğu belirlenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ile $+2$ arasında olduğunda veriler normal dağılıma uyumludur (George ve Mallery, 2003; akt. Karagöz, 2016). Bu tespiti dayalı olarak araştırmada yapılacak analizlerin parametrik testler olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın amaçlarına uygun olacak şekilde öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin cinsiyet ve birlikte çalışma süresine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere t-Testi, mesleki kıdem ve görev yapılan okul kademesine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen bulguların yorumlanmasında değişkenler arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere de $.05$ anlamlılık düzeyi ölçüt olarak kabul edilmiştir. $.05$ anlamlılık düzeyi mükemmel uyumu göstermektedir (Çokluk, Şekercioglu ve Büyüköztürk, 2012; akt. Canlı, Demirtaş ve Özer, 2017).

BULGULAR ve TARTIŞMA

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerine ilişkin bulgular

Araştırmada kullanılan ölçek maddelerine verilen öğretmen cevaplarına bağlı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyi tablosu

Ölçek Boyutları	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>
Yeterlik	323	3,66	,963
İtimat edilirlilik		2,77	1,135
Açıklık		3,27	1,097
Yardımseverlik		4,02	,967
Ölçek Geneli		3,44	,609

Tablo 2’de okul müdürlerinin öğretmenlere olan güven düzeyleri ölçek geneli puanı aritmetik ortalamasına göre yüksektir ($\bar{x}=3,44$). “İtimat edilirlilik” ($\bar{x}=2,77$) ve “Açıklık” ($\bar{x}=3,27$) alt boyutları orta, “Yeterlik” ($\bar{x}=3,66$) ve “Yardımseverlik” ($\bar{x}=4,02$) alt boyutları yüksek düzeydedir.

Bazı değişkenler altında öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerine ilişkin bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında; öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyet, okul müdürü ile birlikte çalışma süresi, mesleki kıdem ve görev yapılan okul türü değişkenlerine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına dönük yapılan analizler neticesinde saptanan bulgular sırasıyla aşağıda aktarılmıştır.

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek üzere gerçekleştirilen t-testi analiziyle saptanan bulgular Tablo 3’te aktarılmıştır.

Tablo 3. Okul Müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinde öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılaşma olup olmadığına ilişkin t-testi

Boyut	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t	p
Yeterlik	Kadın	179	3,66	1,02	-,061	,951
	Erkek	144	3,67	,888		
	Toplam	323				
İtimat Edilirlik	Kadın	179	2,90	1,212	2,31	,021
	Erkek	144	2,61	1,04		
	Toplam	323				
Açıklık	Kadın	179	3,17	1,13	-1,73	,083
	Erkek	144	3,38	1,04		
	Toplam	323				
Yardıms severlik	Kadın	179	4,06	,999	,823	,411
	Erkek	144	3,97	,927		
	Toplam	323				
Ölçek Geneli	Kadın	179	3,45	,639	,440	,660
	Erkek	144	3,42	,570		
	Toplam	323				

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güvenleri “Yeterlik” boyutunda yüksek, “Açıklık” boyutunda orta, “Yardıms severlik” boyutunda yüksek ve ölçek genelinde yüksek düzeydedir. Güven düzeyi öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşmamaktadır ($p>0,05$). Bunun yanında “İtimat Edilirlik” boyutunda orta düzeyde güven algısı bulunmaktadır ve bu alt boyutta okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyleri cinsiyet değişkenine bağlı olarak farklılaşmaktadır ($p<0,05$).

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenler ile okul müdürlerinin birlikte çalışma süresine göre farklılaşma ilişkisine ilişkin bulgular

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenler ile okul müdürlerinin birlikte çalışma süresine bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesine dönük yapılan analize dayalı biçimde saptanan bulgular Tablo 4'te aktarılmıştır.

Tablo 4. Okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinde öğretmenlerin okul müdürleri ile birlikte çalışma süresine göre farklılaşma olup olmadığına ilişkin t-testi

Boyut	Birlikte Çalışma Süresi	n	$\bar{x}$	s	t	p
Yeterlik	4 yıl ve daha az	139	3,50	1,04	-2,58	,012
	5 yıl ve daha fazla	184	3,78	,878		
	Toplam	323				
İtimat Edilirlik	4 yıl ve daha az	139	3,00	1,18	3,08	,002
	5 yıl ve daha fazla	184	2,61	1,07		
	Toplam	323				
Açıklık	4 yıl ve daha az	139	3,03	1,13	-3,45	,001
	5 yıl ve daha fazla	184	3,45	1,03		
	Toplam	323				
Yardıms severlik	4 yıl ve daha az	139	3,99	1,00	-,461	,642
	5 yıl ve daha fazla	184	4,04	,93		
	Toplam	323				
Ölçek Geneli	4 yıl ve daha az	139	3,37	,676	-1,754	,081
	5 yıl ve daha fazla	184	3,49	,549		
	Toplam	323				

Tablo 4'te görüldüğü gibi okul müdürü ile birlikte çalışma süresine bağlı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyleri ölçek genelinde ve “Yardıms severlik” boyutunda farklılaşma göstermezken “Yeterlik”, “İtimat Edilirlik” ve “Açıklık” boyutunda farklılaşmaktadır ($p<0,05$).

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre farklılaşma ilişkisine ilişkin bulgular

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenlerine bağlı olarak farklılaşma gösterip göstermediğinin belirlenmesine dönük yapılan analize dayalı saptanan bulgular Tablo 5'te aktarılmıştır.

Tablo 5. Okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre farklılaşma olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi

Boyut	f, $\bar{x}$ ve SS değerleri				ANOVA Sonuçları				F	p	Fark
	Kıdem /Yıl	n	$\bar{x}$	s	Var. K.	KT	df	KO			
Yeterlik	(1) 1-5	17	3,4	1,33	G. Arası	8,47	4	2,11	2,31	,057	
	(2) 6-10	40	3,82	1,04	G. İçi	290,74	318	,914			
	(3) 11-15	85	3,44	1,00	Toplam	299,21	322				
	(4) 16-20	81	3,68	,859							
	(5) 21 +	100	3,82	,874							
	Toplam	323	3,66	,963							
İtimat Edilirlilik	(1) 1-5	17	2,88	1,31	G. Arası	4,09	4	1,02	,791	,532	
	(2) 6-10	40	2,58	1,14	G. İçi	411,33	318	1,29			
	(3) 11-15	85	2,83	1,09	Toplam	415,42	322				
	(4) 16-20	81	2,66	1,03							
	(5) 21 +	100	2,88	1,21							
	Toplam	323	2,77	1,13							
Açıklık	(1) 1-5	17	3,13	1,26	G. Arası	8,04	4	2,01	1,68	,153	
	(2) 6-10	40	3,56	1,15	G. İçi	379,75	318	1,19			
	(3) 11-15	85	3,08	1,16	Toplam	387,79	322				
	(4) 16-20	81	3,39	1,06							
	(5) 21 +	100	3,23	,994							
	Toplam	323	3,27	1,09							
Yardımsverişlik	(1) 1-5	17	3,58	1,14	G. Arası	15,39	4	3,85	4,27	,002	5-1
	(2) 6-10	40	4,12	,938	G. İçi	286,11	318	,900			
	(3) 11-15	85	3,76	1,09	Toplam	301,51	322				
	(4) 16-20	81	4,01	,914							
	(5) 21 +	100	4,27	,803							
	Toplam	323	4,02	,967							
Ölçek Genel	(1) 1-5	17	3,26	,694	G. Arası	4,35	4	1,08	3,00	,019	
	(2) 6-10	40	3,54	,671	G. İçi	115,24	318	,362			
	(3) 11-15	85	3,28	,650	Toplam	119,59	322				
	(4) 16-20	81	3,44	,543							
	(5) 21 +	100	3,55	,557							
	Toplam	323	3,44	,609							

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyleri mesleki kıdeme bağlı olarak ölçeğin "Yeterlik", "İtimat Edilirlilik", "Açıklık" boyutlarında farklılaşma göstermezken "Yardımsverişlik" boyutunda ve ölçek genelinde farklılaşmaktadır ($p < 0,05$).

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesi değişkenlerine bağlı olarak farklılaşma gösterip göstermediğinin belirlenmesine dönük yapılan analize dayalı saptanan bulgular Tablo 6'da aktarılmıştır.

Tablo 6. Okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesine göre farklılaşma olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi

Boyut	f, $\bar{x}$ ve SS değerleri				ANOVA Sonuçları						
	Okul Kademe	n	$\bar{x}$	s	Var. K.	KT	df	KO	F	p	Fark
Yeterlik	(1) Anaokulu	36	3,82	,883	G. Arası	1,95	3	,653	,701	,552	
	(2) İlkokul	73	3,70	,952	G. İçi	297,25	319	,932			
	(3) Ortaokul	82	3,68	1,02	Toplam	299,21	322				
	(4) Lise	132	3,58	,955							
	Toplam	323	3,66	,963							
İtimat Edilirlik	(1) Anaokulu	36	2,77	1,21	G. Arası	5,332	3	1,77	1,38	,248	
	(2) İlkokul	73	2,64	1,05	G. İçi	410,09	319	1,28			
	(3) Ortaokul	82	2,66	1,15	Toplam	415,42	322				
	(4) Lise	132	2,92	1,13							
	Toplam	323	2,77	1,13							
Açıklık	(1) Anaokulu	36	3,65	1,10	G. Arası	18,394	3	6,13	5,29	,001	1-4
	(2) İlkokul	73	3,41	1,11	G. İçi	369,40	319	1,15			2-4
	(3) Ortaokul	82	3,40	1,00	Toplam	387,79	322				3-4
	(4) Lise	132	2,99	1,08							
	Toplam	323	3,27	1,09							
Yardımsızlık	(1) Anaokulu	36	4,10	,948	G. Arası	2,580	3	,860	,918	,433	
	(2) İlkokul	73	3,89	,963	G. İçi	298,93	319	,937			
	(3) Ortaokul	82	3,97	,975	Toplam	301,51	322				
	(4) Lise	132	4,10	,970							
	Toplam	323	4,02	,967							
Ölçek Genel	(1) Anaokulu	36	3,60	,637	G. Arası	1,23	3	,410	1,10	,347	
	(2) İlkokul	73	3,43	,567	G. İçi	118,36	319	,371			
	(3) Ortaokul	82	3,44	,604	Toplam	119,59	322				
	(4) Lise	132	3,39	,626							
	Toplam	323	3,44	,609							

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyleri okul kademesine bağlı olarak ölçeğin “Yeterlik”, “İtimat Edilirlik”, “Yardımsızlık” boyutlarında ve ölçek genelinde farklılaşma görülmezken “Açıklık” boyutunda farklılaşmaktadır ($p < 0,05$).

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı biçimde elde edilen sonuçlara, alanyazın tartışmalarına ve ulaşılan sonuçlar çerçevesinde geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuç

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerine ilişkin sonuçlar

Araştırmada; öğretmenlerin ölçek maddelerine verdikleri cevaplara bağlı olarak ölçeğin genelinde; okul müdürlerinin öğretmenlere dönük yüksek düzeyde güven duygusuna sahip olduklarının düşünüldüğü tespit edilmiştir. Ayrıca ölçekte yar alan alt boyut düzeylerine ilişkin bulguların farklılıklar içerdiği saptanmıştır. Bu saptamaya göre öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güvenlerinin “İtimat Edilirlik” ve “Açıklık” boyutlarında orta, “Yeterlik” ve “Yardımsızlık” boyutları ise yüksek düzey olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bazı değişkenler altında öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerine ilişkin sonuçlar

Araştırmada öğretmen görüşlerine dayalı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyleri araştırılmış ve bazı değişkenlere bağlı olarak farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi için analizler yapılmıştır. Öğretmenlerin cinsiyet, okul müdürüyle birlikte çalışma süresi, mesleki kıdem ve görev yapılan okul kademesine değişkenlerine bağlı olarak farklılaşma olup olmadığına ilişkin sonuçlar ilgili başlıklarda ve sırasıyla aktarılmıştır.

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılaşma/farklılaşmadığına ilişkin sonuçlar

Çalışma grubunu oluşturan öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin “Açıklık” boyutunda orta, “Yeterlik”, “Yardımsızlık” boyutlarında ve ölçek genelinde yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu alt boyutlarda ve ölçek genelinde okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin “İtimat Edilirlik” boyutunda orta

düzye olduğu ve okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin kadın öğretmenler lehinde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenler ile okul müdürlerinin birlikte çalışma süresine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin sonuçlar

Çalışma grubunu oluşturan öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güvenlerinin “Yardım Severlik” boyutunda ve ölçek genelinde yüksek düzeyde olduğu ve birlikte çalışma süresine bağı olarak farklılaşma içermediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin “İtimat Edilirlik” boyutunda orta, “Yeterlik” ve “Açıklık” boyutunda yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca “İtimat Edilirlik”, “Yeterlik” ve “Açıklık” boyutlarında farklılaşma olduğu saptanmıştır. Söz konusu farklılaşmanın “Yeterlik” ve “Açıklık” boyutlarında 5 yıl ve daha fazla birlikte çalışanlar lehinde, “İtimat Edilirlik” alt boyutunda 4 yıl ve daha az süre birlikte çalışanlar lehinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin sonuçlar

Çalışma grubunu oluşturan öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin mesleki kıdeme bağı olarak ölçeğin “İtimat Edilirlik” ve “Açıklık” boyutlarında orta düzey, “Yeterlik”, “Yardımseverlik” boyutlarında ve ölçek genelinde ise yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin “Yeterlik”, “İtimat Edilirlik” ve “Açıklık” boyutlarında mesleki kıdem değişkenine bağı olarak farklılaşmadığı saptanmıştır. Diğer yandan “Yardımseverlik” boyutunda ve ölçek genelinde öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu farklılaşmanın ölçek genelinde; 11-15 yıl mesleki kıdemi olan öğretmenlere karşı 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olanlar lehinde, “Yardımseverlik” boyutunda ise 1-5 yıl mesleki kıdemi olanlar ile 11-15 yıl mesleki kıdemi olanlara karşı 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenler lehinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin sonuçlar

Çalışma grubunu oluşturan öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesine bağı olarak ölçeğin “İtimat Edilirlik” ve “Açıklık” boyutlarında orta düzey, “Yeterlik”, “Yardımseverlik” boyutlarında ve ölçek genelinde ise yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin “Yeterlik”, “İtimat Edilirlik”, “Yardımseverlik” boyutlarında ve ölçek genelinde görev yapılan okul kademesine göre farklılaşmadığı, “Açıklık” boyutunda öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesine bağı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılaşmanın lise kademesinde görev yapan öğretmenlere karşı, anaokulu, ilkokul ve ortaokul kademesinde görev yapan öğretmenler lehinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma

Araştırmada; öğretmenlerin ölçek maddelerine verdikleri cevaplara bağı olarak ölçeğin genelinde; okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin yüksek düzey olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın incelendiğinde öğretmen görüşlerine bağı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyinin belirlenmesi amaçlanan iki çalışmaya (Erdoğan, 2022; Şentürk, 2018) rastlanmıştır. Mevcut araştırmalarda sıklıkla “güven” kavramının çalışma konusu yapıldığı ancak öğretmen görüşlerine dayalı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin çalışılmamış olduğu görülmektedir. Yürütülen alanyazın araştırmalarında sıklıkla “örgütsel güven” konusunda çalışıldığı belirlenmiştir. Benzer amaç doğrultusunda Erdoğan (2022), “Okul yöneticilerinin öğretmenlere güveninin öğretmen algılarına ve görüşlerine göre incelenmesi” isimli araştırmasını 315 öğretmen ile yürütmüştür. Bu çalışmada Canlı, Demirtaş ve Özer (2017) tarafından geliştirilen ölçek veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmada okul yöneticilerinin öğretmenlere güveninin öğretmen algılarına ve görüşlerine göre iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin cevaplarına bağı olarak elde ettikleri puan aritmetik ortalamasının ölçek genelinde 3,96 olduğu görülmektedir. Puan aralığı olarak değerlendirildiğinde araştırma sonucu ile benzerlik gösterdiği söylenebilir ve bu yönüyle araştırma sonucunu destekler niteliktedir. İlgili araştırmada okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyi “iyi” olarak tanımlanmaktadır. Bu derecelendirme ölçek geliştirme çalışmasında aktarılan analiz ve yorumlamalar ile örtüşmemektedir. Konu bağlamında sürdürülen başka bir çalışmada Şentürk (2018), aynı ölçek ile verileri toplamış ve öğretmen görüşlerine bağı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere olan güvenlerinin okul iklimine olan yansımaları tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu araştırmada da okul müdürlerinin öğretmenlere olan güven düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinin “bazen” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmada ulaşılan sonuçtan ayrılmaktadır. Okul müdürlerinin öğretmenlere karşı hissedeceği güven duygusu örgütsel hedeflere ulaşılabilmesi adına önemlidir. Bir o kadar

önemli olan diğer husus ise öğretmenlerin okul müdürünün kendilerine olan güven duygusuna ilişkin algılarıdır. Araştırmalarda ulaşılan güven düzeyinin düşük olması sonuçları mevcut güven düzeyinin artırılmasına dönük eylemler geliştirilmesine kaynaklık edecektir. Okul müdürünün öğretmenlere karşı güven duygusu, müdürün etkililik algısının belirleyici bir faktördür (Moran ve Gareis, 2004; akt. Şentürk, 2018). Canlı (2016) araştırmasında, öğretmen algıları çerçevesinde okul müdürlerinin öğretmenlere güvenlerine ilişkin “*Yeterlik*” ve “*Yardıms severlik*” alt boyutlarında bu araştırma sonuçlarına benzer olarak “çoğunlukla” düzeyinde, “*İtimat edilirlilik*” alt boyutunda farklı biçimde “nadiren” düzeyinde, ölçeğin tamamı ve “*Açıklık*” alt boyutunda “bazen” düzeyinde ifadelerle cevaplandırdıklarını saptamıştır. Altunay (2017), ilköğretim okulu öğretmenlerinin güven düzeyleri ile adanmışlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçladığı çalışmasını 805 öğretmen ile yürütmüştür. Araştırmada öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerinin benzer biçimde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin örgütsel güven algılarının belirlenmesinin amaçlandığı çalışmalarında Özer, Demirtaş, Üstüner ve Cömert (2006), öğretmenlerin örgütsel güven algılarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Aynı araştırmada Fen Liseleri ve Anadolu Liselerinde görevli öğretmenlerin düz liselerde görevli öğretmenlerden daha yüksek düzeyde örgütsel güven algısına sahip oldukları saptanmıştır. Bu sonuçtan hareket ile öğretmenlerin güven algılarının görev yapılan okul türüne bağlı olarak farklılaştığı söylenebilir. Bu sonuç araştırmada ulaşılan sonuçtan düzey olarak farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma örnekleme dahil olan öğretmenlerin ortaöğretim kurumlarında görevli olmalarıyla açıklanabilir. Aynı örgüt içerisinde birlikte mesai gerçekleştiren üyelerin ve yöneticilerin birbirlerine karşı geliştirdikleri güven duygusunun aynı zamanda örgüte karşı duyulacak güven düzeyini ifade ettiği söylenebilir. Bu bağlamda okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyi sonuçları başkaca araştırmaların örgütsel güven düzeyi sonuçları ile karşılaştırılabilir. Örgüt içerisinde üyelerin birbirlerine olan güven düzeyleri ve örgütsel güven düzeyleri bağlamında yürütülen araştırmalarda bu araştırma sonucunu destekler nitelikte güven düzeyinin yüksek olduğunun belirlendiği görülmektedir. Özkul, Doğan, Abdurrezzak ve Yıldızbaş (2022), “Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık ve örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi” çalışmalarını 351 öğretmen ile yürütmüşler ve okul müdürlerinin liderlik stilleriyle öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları ve örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Öğretmen görüşlerine dayalı biçimde yürüttükleri araştırmalarında öğretmenlerin örgüt içi mesai arkadaşlarına karşı olan güven düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç araştırmada ulaşılan sonuca benzer ve destekler niteliktedir.

Araştırmada, çalışma grubuna dahil olan öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin, öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşmadığı, okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şentürk (2018), Okul müdürlerinin öğretmenlere güveninin okul iklimine etkisini incelediği araştırmasında benzer biçimde öğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin cinsiyetlerinin okul müdürlerinin öğretmenlere olan güven düzeylerinde farklılaşmaya neden olmadığını saptamıştır. Bu sonuç ölçek geneli ve tüm alt boyutlar için geçerlidir. Okul müdürlerinin öğretmen görüşlerine göre cinsiyet faktörünün anlamlı bir yordayıcısı olmadığını ortaya konduğu bir çalışma da Canlı (2016)’nın “Okul müdürlerinin öğretmenlere güveninin okul iklimine etkisi” araştırmasıdır. Erdoğan (2022) araştırmasında farklı olarak; okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırma verilerine dayalı olarak kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla “*İtimat Edilirlilik*” alt boyutu, “*Açıklık*” alt boyutu ile ölçek genelinde daha düşük düzeyde puan alacak nitelikte görüş bildirdikleri saptanmıştır. Canlı (2016), okul müdürlerinin öğretmenlere güvenlerinin okul iklimine etkisini belirlemeyi hedeflediği çalışmada öğretmenlere karşı geliştirilen okul müdürü güvenlerinin ölçeğin “*Yeterlik*” ve “*Açıklık*” alt boyutlarında farklılaştığı, “*İtimat edilirlilik*” ve “*Yardıms severlik*” alt boyutlarında farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada ulaşılan cinsiyete göre farklılaşma sonucunun erkek öğretmenler lehinde olduğu görülmektedir. İki araştırma arasındaki farklılaşma, araştırmanın çalışma grubu ile açıklanabilir. Yılmaz (2005) Okullarda örgütsel güven ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında; öğretmenlerin güven düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaştığını, Bökeoğlu ve Yılmaz (2008) ise araştırmalarında öğretmenlerin güven düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşmadığını saptamışlardır. Bir diğer araştırmada ise Öztürk ve Aydın (2012), ortaöğretim okullarında görevli öğretmenlerinin örgütsel güven algısı düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlar ve bu amaca dönük olarak çalışmalarını 304 öğretmen ile yürütmüşlerdir. Araştırma sonucunda cinsiyet faktörünün öğretmenlerin örgütsel güven algılarının belirleyicisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kadın öğretmenlerin örgütsel güven algı düzeyleri erkek öğretmenlerin örgütsel algı düzeylerine oranla daha yüksektir. Bu sonuçtan farklı biçimde erkek öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucunun elde edildiği bir başka çalışma ise Karakuş ve Doğan (2021)’in ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güven algıları çalışmasıdır. Alanyazında öğretmenlerin güven düzeyi algılamalarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin farklı sonuçların elde edildiği araştırmalar bulunmaktadır. Bu durum öğretmenlik mesleğinin kadınlara daha uygun bir meslek olduğu algı ve anlayışıyla birlikte kültürel olarak erkek egemen bir toplum olunmasıyla açıklanabilir.

Araştırmanın bir diğer alt problemi, okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin müdürleriyle birlikte çalışma süresine bağlı olarak farklılaşp farklılaşmadığına ilişkindir. Bu amaçla çalışma grubundaki öğretmen görüşlerine dayalı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güvenlerinin yüksek düzeyde olduğu saptanmış ve güven düzeylerinin öğretmenlerin okul müdürleriyle birlikte çalışma sürelerine bağlı olarak ölçek genelinde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin okul müdürüyle birlikte çalışma süresi değişkeni ile öğretmenlerin okulda çalışma süresi değişkeni birlikte değerlendirilebilir. Okulda çalışılan süre ile okul müdürü ile birlikte çalışılan sürenin aynı etkiye neden olacağı değerlendirilmektedir. Karakuş ve Doğan (2021), öğretmenlerin örgütsel güven algılarını bazı değişkenler altında incelemeyi amaçladıkları çalışmalarında bu çalışma sonucundan farklı olarak öğretmenlerin okullarındaki çalışma sürelerine bağlı olarak örgütsel güven düzeylerinin anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Birlikte çalışılan sürenin kişilerin birbirlerini daha iyi tanımalarına fırsat sağlayacağı söylenebilir. Birbirlerini tanıma düzeyine bağlı olarak da daha nesnel bir değerlendirme yapılabilmesi mümkün olacaktır. Erdoğan (2022) araştırmasında, öğretmenlerin okul müdürleri ile birlikte çalışma süresi değişkeni gibi değerlendirilebilecek olan okuldaki görev süresi değişkenine bağlı olarak güven algısı düzeyini saptamaya çalışmıştır. Araştırmada, okuldaki görev süresinin güven algısı düzeyinin belirlemede etkileyici bir faktör olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç araştırmada ulaşılan sonuçla benzerlik göstermektedir. Araştırma sonucunda okul müdürlerinin okulda görev sürelerinin öğretmenlere karşı duyulan güven düzeyine etki eden bir faktör olmadığı görülmektedir. Erdoğan (2022) araştırmasında; yürütülmüş olan görev sürelerinin okul müdürlerinde oluşan ve geliştirilecek güven düzeyine etki etmemesiyle birlikte ölçek genelinde elde edilen en yüksek puan ortalaması değerinin okulda 10 yıl ve üzerinde hizmeti olan katılımcılar olduğuna dikkat çekmektedir. Bu hatırlatma araştırma ile saptanan ve birlikte çalışma süresinin ve okulda uzun zamandır bulunmanın bireylerde örgütsel aidiyet oluşması ve örgütsel güven duygusunun gelişmesine katkı sağlayacağı yorumlamasını destekler niteliktedir. Altunay (2017) çalışmasında okulda çalışma sürelerinin ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerine bağlı olarak örgütsel güven düzeylerinin belirleyicisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öztürk ve Aydın (2012), “Ortaöğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven algıları” isimli çalışmalarını ortaöğretimde görevli öğretmenler ile yürütmüşler ve sonuç olarak iş görenlerin okul lideri olarak müdürlere karşı güven duygusu düzeyinin çalışma süresi ile ilişkili olmadığını saptamışlardır. Çankaya (2010), araştırmasında iş birliği ve sorumluluk bilinç ve duygusunun okul yöneticilerinin demokratik tutum ve anlayışları üzerinde olumlu yönde ve doğrudan etkisi olduğu, güven duygusunun ise iş birliği ve sorumluluk sayesinde demokratik anlayışa ilişkin sergilenen tutumlara pozitif değer kattığı sonucuna ulaşmıştır. İş birliğine dayalı bir tutum ve yaklaşımla sergilenen yönetsel davranışların ve örgüt üyesi tutumlarının karşılıklı güven duygusuna olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir.

Araştırmanın bir diğer alt problemine dönük olarak öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerine ilişkin sonuçlar elde edilmiştir. Bu çerçevede; 1-5 yıl ve 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin orta düzeyde olduğu, 6-10 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl üzeri mesleki kıdemi olan öğretmen görüşlerine göre ise okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Görüldüğü gibi öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeyleri öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak farklılaşmaktadır. Karakuş ve Doğan (2021) araştırmalarında mesleki kıdem değişkeninin ölçek boyutlarına göre farklılıklar gösterdiğini saptamıştır. Araştırma bulgularına göre yöneticiye ve meslektaşlara karşı duyulan güven öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak farklılık göstermezken paydaşlara duyulan güven düzeyi öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak farklılaşmaktadır. Ulaşılan sonuçlar mesleki kıdemi az olan öğretmenlerin paydaşlara olan güven düzeyinin daha düşük, mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlerin güven düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ulaşılan bu sonuçlar araştırma sonuçları ile benzerlik taşımaktadır ve destekler niteliktedir. Bilgiç (2011), ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyine ilişkin algılarını incelediği çalışmasında, öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile örgütsel güven düzeyi arasında anlamlı sayılabilecek düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Artuksi (2009) de ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin okulun örgütsel güven düzeyine ilişkin algılarını incelediği araştırmasında mesleki kıdemler arasında farklılaşma olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yine bu sonuçlarda mesleki kıdem değişkeninin belirleyici bir faktör olduğuna işaret etmektedir ve bu yönüyle araştırma sonuçlarına benzerdir.

Araştırmanın son alt problemi çerçevesinde öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesi değişkenine bağlı olarak farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin sonuçlar elde edilmiştir. Bu kapsamda anaokullarında, ilkokullarda ve ortaokullarda görev yapan öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretmenlere güven düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Lise kademesinde görev yapan öğretmen görüşlerine göre ise okul müdürlerinin öğretmenlere güvenleri orta düzeydedir. Öğretmenlerin görevli oldukları okul kademesine bağlı olarak güven düzeyleri farklılaşmakta ise de söz konusu bu farklılaşma istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde değildir. İlkokul kademesinde branş öğretmenlerinin

olmaması, diğer kademelerdeki öğretmenlerin tamamının branş öğretmeni olmasına bağlı olarak okul kademesi değişkeni ile branş değişkenine bağlı olarak elde edilen sonuçlar birlikte değerlendirilmiştir. Alanyazın taramasında branş faktörüne bağlı olarak güven düzeyinin farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmış araştırmalara rastlanmıştır. Bökeoğlu ve Yılmaz (2008), öğretmen görüşlerine dayalı olarak ilköğretim okullarındaki güven düzeyini belirlemeyi amaçladıkları araştırmalarında öğretmenlerin güven düzeylerinin branş değişkenine bağlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç araştırmada ulaşılan sonucu destekler niteliktedir. Toker (2007) tarafından yürütülen araştırmada öğretmenlerde güven duygusunu oluşturan ve güven algı düzeyini belirleyen faktörler ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu araştırmada da branş değişkeninin öğretmenlerde güven algısına etki eden bir faktör olmadığı değerlendirilmemiş ve listelemeye dahil edilmemiştir. Çalışmanın bu yönü güven algısına etki eden faktörler arasında branş değişkeninin olmadığı sonuçlarını desteklemektedir. Benzer bir sonuç Sevinç (2013)'in ilköğretim okulu yöneticilerinin iletişim yeterliliklerine ilişkin öğretmen görüşleri ile öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı çalışmasında görülmektedir. Araştırmada, branş faktörünün belirleyici bir faktör olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin okul yönetimine ve yönetimin öğretmenlere karşı geliştirdikleri güven algılarının her ikisi içinde branş belirleyici bir unsur değildir.

Öneriler

Araştırmanın genel amacı ve alt problemler çerçevesinde elde edilen sonuçlara bağlı olarak aşağıda sıralan öneriler geliştirilmiştir

- ✓ Öğretmenlerin yüksek düzeyde güven algısına sahip olmalarına kaynaklık edecek örgüt içi iletişim becerilerinin ve yönetsel yeterliklerin sergilenebilmesine hizmet edecek hizmet içi faaliyetlerin düzenlenmesi önerilmektedir.
- ✓ Güven algısı düzeyine etki edebileceği değerlendirilen başkaca faktörlerin tespiti için yeni araştırmalar yapılması önerilmektedir. Bu sayede elde edilecek bulgular ışığında öğretmenlerde görülen güven algısının yükseltilmesi ya da güven kaybına neden olan unsurların ortadan kaldırılmasına dönük yol haritası oluşturulabilecektir.
- ✓ Öğretmenlik mesleğinin cinsiyet faktöründen bağımsız biçimde profesyonellik gerektirmesine bağlı olarak hem kadın hem erkek öğretmenlerin çok yüksek düzeyde güven algısına sahip olmalarını sağlamak üzere okul temelli mesleki gelişim kapsamında öğretmen hareketlilikleri gerçekleştirilmesi önerilmektedir.
- ✓ Öğretmen ve okul müdürleri arasında güven duygusunu tesis edecek ve geliştirecek iletişim etkinlikleri, örgüt aidiyeti ve örgütsel adanma gibi unsurların destekleneceği ve geliştirilebileceği faaliyetler planlanması, mesai haricinde paylaşımlar gerçekleştirilmesi, bu anlamda kurum kültürü oluşturulması önerilmektedir.
- ✓ Mesleki kıdemi daha az olan öğretmenler ile kıdem yılı fazla olan öğretmenlerin okul temelli mesleki öğrenme sürecinde birlikte ortak eylem ve faaliyetler yürütmeleri önerilmektedir. Bu sayede öğretmenler arasında etkileşim öğrenmemeye bağlı olarak mesleki yeterlikler artacak, iş birliği ve yardımlaşmaya dayalı bir anlayış içerisinde örgütsel bağlılık ve örgütsel güven gelişecektir.
- ✓ Öğretmen ve okul idareleri arasındaki yetersiz iletişim ve güven eksikliği saptaması; bireylerin birbirlerini yeterince tanımamaları, bazı öğretmenlerinin, özellikle de meslek liselerindeki branş öğretmenlerinin ders programına bağlı olarak sürekli okulda bulunmalarına imkân vermemektedir. Bu sebeple öğretmenler arasında ve okul idaresiyle umulan etkileşimin sağlanması olumlu bağ oluşmasına zemin oluşturacak, paydaşların birbirlerini tanıması ve güven duygusu elde edilmesine hizmet edecek yemek, piknik vb. birliktelikler ve etkinlikler düzenlenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Altunay, E. (2017). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven ve adanmışlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri*(213), 37-66.

Atuksi, E. (2009). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin okulun örgütsel güven düzeyine ilişkin algıları*. Yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Ayduğ, D. (2014). *İlkokulların örgüt sağlığı ile öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Ayık, A., Savaş, M. ve Çelikel, G. (2014). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul iklimi ve örgütsel güven algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(27), 203-2020.

- Bayram, H. (2020). Psikososyal gelişim kuramının sosyal bilgiler dersi kapsamında incelenmesi. *Anemon Muş Arslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(6), 1993-2001.
- Bilgiç, Ö. (2011). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyine ilişkin algıları (Küçükçekmece örneği)*. Yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bökeoğlu, Ö. Ç. ve Yılmaz, K. (2008). İlköğretim okullarında örgütsel güven hakkında öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*(54), 211-233.
- Canlı, S. (2016). *Okul müdürlerinin öğretmenlere güveninin okul iklimine etkisi*. Doktora tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Canlı, S., Demirtaş, H. ve Özer, N. (2017). Okul Müdürlerinin Öğretmenlere Güvenini Belirleme Ölçeği - Öğretmen Formu'nun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 103-117.
- Çankaya, İ. H. (2010). İlköğretim okul yöneticilerinin demokrasiye ilişkin tutumlarını etkileyen bazı etkenler üzerine bir araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 945-960.
- Demircan, N. ve Ceylan, A. (2003). Örgütsel güven kavramı: Nedenleri ve sonuçları. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi*, 10(2), 139-150.
- Demirel, N. (2008). Örgütsel güvenin örgütsel bağlılık üzerine etkisi: tekstil sektörü çalışanlarına yönelik bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15(2), 180-194.
- Diñç, S. (2007). *Örgütsel güven yaratmada örgüt kültürünün rolü*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, S. ve Karakuş, B. (2020). Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güven hakkındaki görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 994-1014.
- Elma, C. ve Şener Pars, M. (2018). Okul yöneticilerinin kullandıkları güç kaynakları ile öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişki. *Turkish Studies*, 13(4), 1097-1112.
- Erdoğan, C. (2022). *Okul yöneticilerinin öğretmenlere güveninin öğretmen algılarına ve görüşlerine göre incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Kalemci Tüzün, İ. (2007). Güven, örgütsel güven ve örgütsel güven modelleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 93-118.
- Karagöz, Y. (2016). *SPSS ve Amos23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karakuş, B. ve Doğan, S. (2021). Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel güven algıları. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 442-461.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın Alfa Güvenirlik Katsayısı. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47-48.
- Koç, B. ve Doğan, S. (2022). Okul yönetimi nasıl olmalıdır? Bir okul incelemesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 11(1), 26-40.
- Özan, M. B. ve Özdemir, T. Y. (2013). İlköğretim kurumu öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyleri: nitel bir çalışma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(3), 469-486.
- Özer, N., Demirtaş, H., Üstüner, M. ve Cömert, M. (2006). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel güven algıları. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(1), 103-124.
- Özkul, R., Doğan, Ü., Abdurrezzak, S. ve Yıldızbaş, Y. V. (2022). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık ve örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(82), 584-602.
- Öztürk, Ç. ve Aydın, B. (2012). Ortaöğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 485-504.

- Sevinç, Y. S. (2013). *İlköğretim okulu yöneticilerinin iletişim yeterliliklerine ilişkin öğretmen görüşleri ile öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişki (Uşak ili örneği)*. Yüksek lisans tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Şentürk, M. (2018). *Okul müdürlerinin öğretmenlere güveninin okul iklimine etkisi*. Yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tamer, İ. (2012). Kurumlarda bireylerarası güven: eğitim kurumlarında bir araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 337-352.
- Timuroğlu, M. K. ve Alioğulları, E. (2019). Örgütsel güvenin örgütsel sessizlik üzerindeki etkisi: Erzurum ili araştırma görevlileri üzerine bir araştırma. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(1), 243-264.
- Toker, T. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin okul müdürlerinden öğretim liderliği davranışlarına ilişkin beklentileri ve beklentilerinin gerçekleştirme düzeyleri*. Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uyar, B. ve Zafer Güneş, D. (2019). Ortaokullarda örgütsel sinizmin yordayıcısı olarak örgütsel güven. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 121-128.
- Yıldız, S. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme sorunu: nicel ve nitel paradigmalardan örnekleme kuramına bütüncül bir bakış. *Kesit Akademi Dergisi*(11), 421-442.
- Yılmaz, E. (2005). Okullarda örgütsel güven ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Selcuk University Social Sciences Institute*(14), 567-580.
- Yılmaz, K. (2009). Özel dersane öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 471-490.
- Yılmaz, K. (2015). *öğretmenlerin örgütsel farkındalık ve örgütsel güven alguları ile okulların örgütsel etkililik düzeyleri*. Yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.